

STORÅSEN VINDKRAFT AB

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

STORÅSEN VINDKRAFTPARK

2022-11-07

Fotomontage från Oxsjön

STORÅSEN VINDKRAFTPARK

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

SÖKANDEN

Storåsen Vindkraft AB

KONSULT

WSP Sverige AB

Box 13033

402 51 Göteborg

Besök: Ullevigatan 19

Tel: +46 10 7225000

WSP Sverige AB

Org nr: 556057-4880

Styrelsens säte: Stockholm

<http://www.wspgroup.se>

KONTAKTPERSONER

Storåsen Vindkraft AB

Sigrid Nord, Projektledare

Telefon: 072 204 57 57

sigrid.nord@res-group.com

WSP Sverige AB

Frida Gyllensten, Uppdragsledare, miljökonsult

Stina Segerström, GIS-analys/miljökonsult

Jenny Karlsson, GIS-analys/miljökonsult

INNEHÅLL

INLEDNING	4
Bakgrund	4
Sammanfattning av tidigare ansökansprocess	4
Samrådsprocess 2020	5
Aktivitetslista	5
HINDERPRÖVNING	6
SAMRÅD MED MYNDIGHETER	7
Länsstyrelse och kommun	7
Länsstyrelsens synpunkter	7
Kommunens synpunkter	10
ÖVRIGA MYNDIGHETER	11
SAMRÅD MED JIJNJEVAERIE SAMEBY	13
Inkomna synpunkter från Jijnjevaerie sameby	13
SAMRÅD MED ENSKILDA, ALLMÄNHET OCH ÖVRIGA	13
Avgränsning av samrådskretsen	13
Skriftliga synpunkter från enskilda och allmänhet	14
Samråd med organisationer, företag m.fl.	16
Inkomna synpunkter från Organisationer, företag m.fl.	16
Hantering av inkomna synpunkter m.m.	16

Bilagor

1. Samrådsredogörelse ansökan 2017
2. Remissvar hinderprövning
3. Samrådsunderlag
4. Presentation möte länsstyrelse
5. Presentation möte Ånge kommun
6. Protokoll möte länsstyrelse
7. Protokoll möte Ånge kommun
8. Länsstyrelsens yttrande
9. Kommunstyrelsens yttrande
10. Inbjudan e-mail Samråd myndigheter föreningar
11. Inbjudan brev Samråd myndigheter föreningar
12. Yttrande Trafikverket
13. Yttrande Svk
14. Yttrande Skogsstyrelsen
15. Yttrande SGU
16. Yttrande Sjöfartsverket
17. Yttrande Försvarmakten
18. Yttrande Sametinget
19. Presentation samråd Jijnjevaerie sameby
20. Protokoll Samråd Jijnjevaerie sameby
21. Inbjudan Samråd direkt berörda
22. Annonser
23. Poster
24. Yttrande enskilda
25. Yttrande Vår framtid
26. Inbjudan Samråd Sametinget och Försvarmakten

INLEDNING

Bakgrund

Storåsen Vindkraft AB (hädanefter kallat bolaget eller SVAB) avser att ansöka om tillstånd enligt miljöbalken för att etablera och driva en gruppstation för vindkraft inom ett område som benämns Storåsen i Ånge kommun, Västernorrlands län. Storåsen Vindkraft AB ägs av RES Renewable Norden AB (RES). Tillståndprocessen inleddes av RES (tidigare Nordisk Vindkraft AB) men drivs nu vidare av det för vindkraftparken bildade dotterbolaget Storåsen Vindkraft AB.

Sammanfattning av tidigare ansökanprocess

Bolaget lämnade 2017-12-13 in en ansökan till länsstyrelsens miljöprövningsdelegation för en vindkraftpark vid Storåsen. Ansökan föregicks av ett samråd under våren och sommaren 2017. En samrådsredogörelse upprättades 2017-11-06, se bilaga 1. I mars 2018 förelades bolaget att komplettera ansökan och kompletterande handlingar skickades in till länsstyrelsen 2018-09-28.

I april 2018 beslutade kommunfullmäktige i Ånge kommun att ta en "timeout" som innebar att de inte avsåg att behandla några tillsstyrkansbeslut gällande vindkraftsprojekt före tidigast år 2021.

Januari 2019 kungjordes ansökan för vindkraftpark Storåsen och därmed ansågs ansökan vara komplett.

Eftersom inget svar om kommunal tillstyrkan kunde lämnas beslutade bolaget att 2019-06-28 dra tillbaka ansökan. Bolaget avsåg att återkomma med en ny tillståndsansökan när "timeouten" upphört.

Samrådsprocess 2020

Kommunfullmäktige i Ånge beslutade den 21 oktober 2019 att häva den tidigare beslutade "timeouten" och bolaget återupptog då arbetet med tillståndprocessen för Storåsen vindkraftpark. Nytt samråd genomfördes under våren 2020, vilket redovisas i denna samrådsredogörelse. Vad som framkom under det tidigare samrådet och den tidigare tillståndprocessen har fortsatt beaktats under samrådsprocessen 2020.

Storåsen vindkraftpark är tillståndspliktig enligt 9 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen. Den 1 januari 2018 trädde nya bestämmelser om miljöbedömningar i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen i kraft. Samrådet 2017 genomfördes innan dom nya bestämmelserna trädde i kraft, varför de äldre bestämmelserna för samråd tillämpades då. Samrådet 2020 utgör ett avgränsningssamråd som en del av en specifik miljöbedömning i enlighet med dom nya bestämmelserna. Tillståndspliktiga vindkraftparker ska alltid anses medföra betydande miljöpåverkan, varför ett undersökningssamråd inte har genomförts.

Med hänsyn till synpunkter från närboende samt genomförda utredningar har projektområdet minskat i omfattning och antal vindkraftverk. Projektet innefattar nu 24 vindkraftverk, i stället för 47 enligt tidigare ansökan. Samrådet 2020 avsåg en vindkraftpark om maximalt 33 vindkraftverk.

I denna samrådsredogörelse redovisas hur samrådet har gått till, vilka som bjudits in till samrådet och vad som framkommit under samrådet.

Aktivitetslista

I följande aktivitetslista visas genomförda samrådsaktiviteter i kronologisk ordning.

Datum	Samrådsaktivitet
2020-04-21	Samrådsmöten med länsstyrelsen och kommunen
2020-05-08	Utskick till berörda fastighetsägare
2020-05-15	Annons Sundsvalls Tidning
2020-05-17	Annons Sundsvalls Nyheter
2020-05-25	Annons Ljunganbladet
2020-05-29	Yttrande Länsstyrelsen
2020-06-23	Yttrande Ånge kommun
2020-06-26	Sista svarsdatum enskilda allmänhet
2020-06-30	Samrådsmöte med Jijnjevaerie sameby
2020-06-30	Inbjudan samråd övriga myndigheter, organisationer, hinderprövning
2020-06-30	Yttrande hinderremiss WESTEL
2020-07-01	Yttrande hinderremiss Telenor Net4Mobility
2020-07-02	Yttrande hinderremiss PTS
2020-07-03	Yttrande hinderremiss Telia
2020-07-03	Yttrande Trafikverket
2020-07-13	Yttrande hinderremiss Hi3G Access AB (Tre)

2020-08-04	Yttrande Svenska kraftnät
2020-08-11	Yttrande Luftfartsverket
2020-08-13	Yttrande hinderremiss 3GIS AB
2020-08-19	Yttrande hinderremiss Tele2
2020-08-20	Yttrande Skogsstyrelsen
2020-08-21	Yttrande SGU
2020-08-26	Yttrande hinderremiss MSB
2020-08-27	Yttrande Sjöfartsverket
2020-08-31	Sista svarsdatum övriga myndigheter, organisationer
2021-11-29	Yttrande Försvarmakten
2022-06-29	Utskick förnyad samrådsinbjudan Försvarmakten
2022-06-29	Inbjudan till samråd Sametinget
2022-09-12	Yttrande Sametinget
2022-09-12	Yttrande Försvarmakten på exempellayouten som presenteras i ansökan

Hinderprövning

En s.k. hinderprövning har genomförts där projektområdets lokalisering och ev. även vindkraftverkens preliminära koordinater, tillsammans med en kortare beskrivning av projektet, sänds till aktörer som kan ha motstående intressen avseende luftrummet.

Hinderprövningsremisserna skickas till Försvarmakten, Luftfartsverket (LFV), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Trafikverket, Post- och Telestyrelsen (PTS), 3GIS/3, Hi3G, Tele2, Telia Sonera, Telenor och Teracom samt de lokala teleoperatörerna Net4Mobility och WESTEL/Lapland Network Services AB. Projektområdet angränsar inte till eller befinner sig inom område för flygplats.

Försvarmakten har valt att inte yttra sig på hinderremiss men har yttrat sig i samrådet, se bilaga 17. Trafikverket har valt att svara på både samråd och hinderremiss i samma svar, se bilaga 12.

En sammanfattning av inkomna remissvar redovisas i Tabell 1. Remissvaren bifogas i sin helhet i Bilaga 2.

Tabell 1 Inkomna synpunkter samt SVAB:s bemötande

Remissinstans	Yttrande	SVAB:s kommentar
Luftfartsverket (LFV)	Inget att erinra. Flyghinderanalys ska genomföras.	Flyghinderanalys från 2017 visar att föreslagen vindkraftpark inte ligger inom område för flygplats.
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	Ingen påverkan på befintligt länkstråk, inget att erinra.	-
Post och telestyrelsen (PTS)	Fyra tillståndshavare med radiolänkstråk finns i området, MSB, TeliaSonera AB, Hi3G Access AB och Net4Mobility HB.	Hinderremiss har skickats till dessa.

Telenor Sverige AB	Inget att erinra.	-
TeliaSonera AB & Telia Sonera Sverige AB	Inget att erinra.	-
Net4Mobility	Inget att erinra.	-
Hi3G Access AB (Tre)	Inget att erinra.	-
3GIS 3G Infrastructure Services AB	Inget att erinra.	-
WESTEL/Lapland Network Services AB	Inget att erinra. Länk ca 1 km från projektområdesgränsen.	-
Tele2	Inget att erinra.	-

Samråd med myndigheter

Länsstyrelse och kommun

Digitala samrådsmöten med Länsstyrelsen Västernorrlands län och Ånge kommun hölls den 21 april 2020. Mötet med länsstyrelsen hölls på förmiddagen och med kommunen på eftermiddagen. Ett samrådsunderlag togs fram och skickades ut till berörda handläggare, se Bilaga 3. Vid mötena presenterades projektet och projektområdets förutsättningar av sökandens representanter samt miljökonsult från WSP Sverige AB. Presentationerna redovisas i Bilaga 4 och 5.

Syftet med samrådsmötet var att informera om planerad verksamhet och behandla omfattning och inriktning av kommande MKB. Länsstyrelsen och kommunen gavs möjlighet att lyfta de aspekter som ansågs viktiga att belysa i vidare projektering och miljökonsekvensarbete. Protokoll från mötena redovisas i Bilaga 6 och 7.

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen har framfört synpunkter vid samrådsmötet den 21 april 2020 samt i ett skriftligt yttrande som inkom 2020-05-29, se Bilaga 8.

Länsstyrelsens synpunkter	SVAB:s kommentarer
<p>Samrådsmöte 21/4 – 20</p> <p>Länsstyrelsen påtalar att följande bör belysas och uppmärksammas i den fortsatta processen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ev. påverkan på järnväg och om lyor finns i närheten. Kontakt bör tas med naturvårdshandläggare på länsstyrelsen för uppdaterad information om lyor. - Masshantering och om bolaget avser använda befintliga bergtäkter i omnejd eller planerar att öppna en ny täkt. - Förekomst av biotoper lämpliga för fladdermöss inom och i den direkta närheten av projektområdet ska beskrivas. Om t.ex. batmode ska installeras, i vilken utsträckning kommer det att ske. 	<p>Frågor som rör landskapsbild, ljud, skuggor, natur, kultur och friluftsliv behandlas i MKB. Det gäller även frågor så som kumulativa effekter, följdverksamhetens miljöeffekter, hur anläggningen påverkas av klimatförändringar samt miljö kvalitetsnormer.</p> <p>Tekniska frågor som rör masshantering, täkter, vägar, krossverk och förslag till anslutningsledning finns beskrivet i den tekniska beskrivningen. Shp-fil över verkens placering bifogas ansökan.</p> <p>Inför arkeologisk inventering förs diskussion med länsstyrelsen.</p>

- Påverkan på våtmarker både inom och omkringliggande ska beskrivas. I den nationella våtmarksinventeringen (VMI) ingår enbart våtmarker som är större än 5 ha men länsstyrelsen påpekar att alla våtmarker är viktiga.
- Aktiviteter från kungsörn som registrerats vid kompletterande inventering 2020 kan komma att ligga till grund för länsstyrelsens bedömning om fler inventeringar behövs.
- Förekomsten av lom och dess flygrörelser behöver beskrivas och beaktas.
- Inför att arkeologisk inventering vid slutlig parklayout genomförs ska ett kulturmiljösamråd med länsstyrelsen hållas för att bestämma utredningens omfattning.
- MKB:n behöver ha stort fokus på kumulativa effekter.
- Effekten av ljudutbredning vid olika väderförhållanden bör beskrivas.
- Beskriva hur verksamheten påverkas av klimatförändringar.
- Befintliga vägar ska användas så mycket som möjligt.
- Ange uppskattning av längden ny väg, breddad väg samt massbalans vid vägdragnig.
- Följdverksamheter som ingår i ansökan, såsom krossverk, ska tydligt beskrivas och konsekvensbedömas.
- Bolaget ska påvisa att lokaliseringen är möjligt och därmed ska förslag till koncessionsdragnig redogöras för och beskrivas.
- Påverkan på miljö kvalitetsnormer utifrån individuella faktorer ska beskrivas.
- Bolagets åtagande och försiktighetsåtgärder ska tydligt framgå.
- Samla alla åtaganden i de olika faserna i ansökan.
- Vattenverksamhet som kan bli aktuell i området hanteras separat och gärna så tidigt som möjligt.
- I samband med inlämnande av ansökan önskar länsstyrelsen att projektspecifika Shp-filer som visas i kartor inkluderas i inskickade handlingar.

Skriftligt yttrande 29/5 - 20

Abborrtjärnteven och naturvärdesinventering

Länsstyrelsen hänvisar till synpunkter i tidigare yttranden under samråd (dnr 551-3191-17 daterat den 29 juni 2017) och i prövningsärende (dnr 551-601-19 daterat den 21 februari 2019).

Yttranden enligt dnr 551-3191-17 och dnr 551-601-19 är inarbetade i tidigare ansökan som nu uppdateras.

Angående fågelliv

Ifall fler kungsörnsinventeringar behövs och av vilken typ beror på resultatet från inventeringen våren 2020.

Frågor som rör örn redovisas i MKB:n.

Angående fladdermöss

Behovet av en inventering ska baseras på förekomsten av värdefulla biotoper för fladdermöss. I det fall det bedöms att en inventering inte behövs för området krävs ett expertutlåtande om vindkraftens eventuella påverkan på fladdermöss i området med betoning på varför en inventering inte är nödvändig.

Frågor som rör fladdermöss redovisas i MKB:n.

Angående kulturmiljö

Länsstyrelsen påpekar att ju tidigare en utredning avseende kulturmiljö desto bättre.

Inför framtagande av slutlig placering av vindkraftverk och tillhörande infrastruktur kommer en arkeologisk utredning i fält att genomföras för att undvika eventuell konflikt med kulturmiljölagan.

<p><u>Angående vattenverksamhet</u></p> <p>Länsstyrelsen påpekar att vattenverksamheter ska prövas enligt 11 kap. miljöbalken och bolaget måste utreda och redovisa hur omfattande vattenverksamhet projektet innebär. Om verksamheten innebär tillståndspliktig vattenverksamhet menar länsstyrelsen att prövningen enligt 9 kap. och 11 kap. ska göras samlat av domstolen.</p>	<p>Bolaget är medvetet om detta.</p>
<p><u>Angående samrådsrets</u></p> <p>Länsstyrelsen anser att samrådsunderlaget ska skickas med i samrådsinbjudan till de som angivits i samrådsretsen. Samrådstiden bör också vara längre än normalt. Rutiner för dokumentation av inkomna synpunkter är extra viktiga.</p>	<p>En kortare text angående projektet har skickats med samrådsinbjudan. I den har hänvisning till den digitala versionen av samrådsunderlaget funnits. För de som önskat en version i papper har möjligheten funnits att få ett exemplar tillskickat sig. Samrådstiden har varit mellan 8 maj och 26 juni 2020.</p>
<p><u>Angående fri placering/boxmodell</u></p> <p>Med hänvisning till avgöranden i Mark- och miljööverdomstolen (M 4276-16 och M 6419-16) anser Länsstyrelsen anser att det i ansökan ska fastställas positioner för vindkraftverken med viss flyttmån.</p>	<p>Bolaget har valt att i första hand ansöka om en så kallad boxmodell, vilket även har gjorts vid exempelvis tillståndsansökan för Björnbergets vindkraftpark och Gubbabergets vindkraftpark. Bolaget har goda erfarenheter av att använda sig av boxmodellen då detta ger möjlighet till större flexibilitet i samband med projekteringen som bättre möjliggör en produktionsoptimering av parken. Detta i samband med den teknikutveckling som råder inom vindkraftbranschen och som går fort framåt vilket innebär att vindkraftverken blir både högre och har större effekt. Det medför att de placeringar som föreslås idag kanske inte är optimala då parken ska byggas.</p> <p>Om miljöprövningsdelegationen ändå skulle anse att det saknas förutsättningar att medge fri placering av vindkraftverken, finns förutsättningar att genom villkor föreskriva fasta positioner för 24 vindkraftverk med 100 meters flyttmån.</p>
<p><u>Angående ansökan</u></p> <p>Det ska finnas tillräcklig sakkunskap som krävs vid skrivning av miljökonsekvensbeskrivning. Det finns också ett nytt krav på att beskriva vad en klimatförändring skulle kunna få för inverkan på verksamheten.</p> <p>Det är viktigt att tydliggöra vad ansökan omfattar. Samtliga i dagsläget kända kringverksamheter med koppling till vindkraftparken ska ingå i ansökan samt en beskrivning av konsekvenser och de skyddsåtgärder som kommer att vidtas för att begränsa dessa. Beroende på vilka geotekniska undersökningar som kan bli aktuella, rekommenderar länsstyrelsen att även dessa tas med i prövningen.</p> <p>Elledningen till parken ska beröras översiktligt även om den inte ingår i prövningen, likaså logistikfrågan.</p> <p>Strandskydd och artskydd omfattas av tillståndprocessen enligt 9 kap. miljöbalken och frågorna ska därför hanteras i ansökan.</p> <p>Den planerade parkens överensstämmelse med den kommunala översiktsplanen ska redovisas och så även överensstämmelse med riktlinjerna i planen. Avsteg från planens gränser och principer ska tydligt motiveras.</p> <p>Kartunderlag för kartor i ansökan ska skickas in som shp-filer för att underlätta granskningen gällande motstående intressen.</p>	<p>Sakkunskap redovisas i MKB. Det gäller även frågor som rör strandskydd, artskydd och kommunala planer. All kringverksamhet redovisas i den tekniska beskrivningen och konsekvensbedöms i MKB:n. Shp-fil över verkens placering bifogas ansökan.</p>

Kommunens synpunkter

Ånge kommun har framför synpunkter vid samrådsmötet den 21 april 2020, samt i ett skriftligt yttrande som inkom 2020-06-23 se Bilaga 9.

Kommunens synpunkter	RES:s kommentarer
<p>Samrådsmöte 21/4 2020</p> <p>Samrådsmötet utgick från presentation, se bilaga 5. Vid samrådsmötet lyftes frågor om påverkan på våtmarker. Det förekom även en diskussion om kommunens tillstyrkan och hur samrådet påverkas av Covid-19. Kommunen påpekade att det är viktigt med en transparent samrådsprocess. Önskemål om att annons även ska sättas in i Ljunganbladet framkom. Kommunen undrade också om det är landskapsbilden som är den mest kommenterade frågan vid samråd. Vid mötet ställdes även frågan om hur bolaget tänkt/planerat med täkter.</p>	<p>Påverkan på våtmarker, landskapsbild samt täktbehov redovisas i MKB. Annonsering i Ljunganbladet skedde 2020-05-25.</p>
<p>Skriftligt yttrande 2020-06-23</p> <p>Kommunen ser positivt på investeringar och etableringar som utvecklar samhället. Vindkraft är en viktig del i omställningen till förnybara energikällor.</p> <p>Ånge kommun vill att bolaget ska arbeta fram metoder och strategier för ökat deltagande och inkludering i vindkraftsutbyggnadens alla faser. Kommunen ser gärna att bolaget redan i anslutning till ansökningsprocessen utarbetar en plan för detta i samråd med Ånge kommun.</p>	<p>Önskemålet är noterat.</p>
<p>Kommunen har önskemål om ytterligare visualisering, även kumulativt, att landskapsbilderna visar 360 graders perspektiv och en visualisering av hinderbelysning i mörker bör tas fram.</p> <p>Visualisering önskas från:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Getberget - Flataklocken - Bergåsen - Rankleven - Myckelberget - Storklacken - Boendemiljö 1: Södra Gullgård - Boendemiljö 2: Franzengatan, Fränsta - Boendemiljö3 Centralvägen 36-40 Fränsta - Boendemiljö 4: Ljungaverk - Hussborg Herrgård Konferens & Golf, Ljungaverk - Pilgrimsleden, vid Vikbron, Hammar - Sjö, Stor-Grundsjön - Sjö, Vikörn - Sjö, Oxsjön 	<p>Bolaget har valt fotopunkter för visualisering vid Getberget, Lillmörtsjön (två platser), Oxsjön, Naggen, Grundsjöns badplats, Hångstaörn samt Flataklocken. Platserna har valts utifrån att dessa bedömts som representativa och där det finns ett allmänt intresse utifrån att det är på olika avstånd från parken.</p> <p>De av kommunen föreslagna platser motsvarar delvis de fotopunkter som redovisas i MKB:n. Flera fotopunkter som önskas ligger i Ljungans dalgång och bolaget bedömer att dessa ligger så lågt att verken inte kommer att synas där ifrån. Myckelbyberget och Storklacken ligger långt bort från vindkraftverken och bedömningen är att de inte kommer synas nämnvärt.</p> <p>Övriga punkter bedöms representeras av de punkter som bolaget har valt för visualiseringen.</p> <p>En visualisering av hinderbelysning i mörker från Hångstaörn har tagits fram och biläggs ansökan.</p>
<p>Kommunen önskar utförligare beskrivning av till vilken nivå området kommer att återställas oberoende av metodval, d.v.s. hur stor påverkan på mark och miljö kommer ha efter avveckling</p>	<p>Frågor som rör avveckling och återställande redovisas i MKB:n och Teknisk beskrivning (TB).</p>
<p>Ånge kommun saknar beskrivning av funktion och påverkan av hinderljus, samt även beskrivning av kumulativa effekter avseende ljud och ljus från planerade vindkraftpark i området.</p>	<p>Frågor som rör ljud och ljus redovisas i MKB:n.</p>

Övriga myndigheter

Med övriga myndigheter har samråd skett skriftligen. Inbjudan till samråd, koordinatlista samt karta över projektområdet har sänts per e-post och brev, se Bilaga 10, 11 och 26. Samrådsunderlag sändes ut till de myndigheter som önskade det, se Bilaga 3. Synpunkter sammanfattas i tabellen nedan och redovisas i sin helhet i Bilaga 12 – 18.

Samrådsunderlaget skickades också skriftligt till följande myndigheter:

- Naturvårdsverket
- Kammarkollegiet
- Bergsstaten
- Statens Energimyndighet
- Transportstyrelsen Luftfart
- Boverket
- Elsäkerhetsverket
- Riksantikvarieämbetet
- Försvarmakten (förnyad samrådsinbjudan 2022-06-29)
- Sametinget (2022-06-29)

Myndighet och synpunkt	RES:s kommentarer
<p>Trafikverket</p> <p>Trafikverket vill att bolaget tar fram en "transportplan" som grund för kommunikationen med Trafikverket. Trafikverket hänvisar till publikation 2010:33 Transporter till vindkraftparker – en handbok.</p> <p>Exploatören bör ta kontakt med Trafikverket redan i tidigt skede för att göra en gemensam bedömning om det krävs mer omfattande åtgärder för att höja bärigheten eller förbättra vägars linje- och profilstandard.</p> <p>Eventuella överenskommelser mellan Trafikverket och exploatör bör regleras i avtal.</p> <p>Avståndet mellan vindkraftverk och väg ska vara minst vindkraftverkets totalhöjd. Avståndet måste alltid vara minst 50 meter.</p> <p>Tillstånd för allmän väg gäller enligt 39 § Väglagen.</p> <p>Får åtgärder i vägområdet krävs tillstånd enligt 43 § Väglagen.</p> <p>Enligt 44 § Väglagen får inom ett vägområde inte utan Trafikverkets tillstånd dras ledningar. Trafikverket hänvisar också till publikation 2005:14.</p> <p>Samråd med enskilda vägsamfällighetsföreningar vars vägar kommer att nyttjas vid transporter för etableringen ska göras.</p> <p>Reklam bör inte tillåtas på vindkraftverk.</p> <p>Vindkraftverkens koordinater eller områdets hörnkoordinater behövs för att kontrollera att de inte stör radiolänkförbindelserna för MobiSIR. Om lokalisering ändras efter samråd ska det meddelas till Trafikverket som gör en ny granskning.</p>	<p>Erforderliga tillstånd kommer att sökas. Samråd kommer att genomföras innan etablering. Ingen reklam kommer att sättas på vindkraftverken. Hänsyn tas till järnväg. Remiss kommer tillsändas Trafikverket och LfV. Bolaget noterar ändringen till TSFS 2010:155.</p>

<p>Avståndet mellan vindkraftverk och järnväg ska vara minst vindkraftverkets totalhöjd plus 20 meter. Avståndet måste alltid vara minst 50 meter.</p> <p>Alla ärenden som rör vindkraftverk och där tillfartsvägen kan medföra korsning med järnväg, remitteras till Trafikverket för granskning.</p> <p>LFV (flygtrafiktjänsten) ska alltid kontaktas eftersom vindkraftverk kan påverka den radioutrustning som krävs för att kunna ta sig mellan flygplatser. Det gäller även andra typer av byggnader eller föremål som är högre än 20 m.</p> <p>Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av föremål som kan utgöra en fara för luftfarten, TSFS 2010:155 ersätter "Luftfartsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av byggnader, master och andra föremål", LFS 2008:47.</p>	
<p>Svenska kraftnät</p> <p>Inget att erinra.</p>	-
<p>Skogsstyrelsen</p> <p>Området omfattar större naturvårdsobjekt (Abborrtjärnteven) och rödlistade arter. Skogsstyrelsen anser att området är olämpligt med tanke på de höga naturvårdsvärdena.</p>	Frågor som rör natur redovisas i MKB:n.
<p>SGU</p> <p>Inget att erinra. Upplyser om var information om jordarter, berggrund och grundvatten kan hämtas.</p>	-
<p>Sjöfartsverket</p> <p>Inget att erinra.</p>	-
<p>Försvarsmakten (samrådsinbjudan skickades 2020-06-30 samt med justerade koordinater för exempellayouten 2022-06-29)</p> <p><u>2020-11-29</u></p> <p>Preliminärt besked. För närvarande inget att erinra. Vid kommande prövning enligt miljöbalken måste sökanden genomföra föreskrivet samråd med förnyat yttrande från Försvarsmakten.</p> <p><u>2022-09-12</u></p> <p>Försvarsmakten har för närvarande inget att erinra på uppförande av 24 vindkraftverk på angivna positioner.</p>	-
<p>Sametinget</p> <p>Bolaget ska ha dialog direkt med berörda sameer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samråd ska ske i ett tidigt skede - Berörda samebyar ska få så mycket information om åtgärden att de kan fatta ett informerat beslut om projektet - Berörda samebyar ska ges möjlighet till effektivt deltagande och faktiskt inflytande <p>I en MKB ska bland annat följande beskrivas:</p>	<p>Bolaget har en stor förståelse för de utmaningar som rennäringen står inför och önskar föra en löpande dialog med Jijnjevaerie sameby genom projektets alla faser och samråda om lämpliga skyddsåtgärder för att minska konsekvenserna för rennäringen. Förslag på skyddsåtgärder redovisas i MKB.</p> <p>Kumulativa effekter avseende rennäringen beskrivs i MKB samt bilaga 6 till MKB, Kunskapsmanställning rennäring.</p>

- Hur, när och var renskötelsen bedrivs i det aktuella området
- Vilken funktion området har för rennäringen
- Samlad bedömning av konsekvenser på renskötelsen samt på samebyns funktionella samband
- Kumulativa, permanenta, tillfälliga, sociala och kulturella effekter
- Redogörelse för berörda riksintressen
- Förebyggande och skadelindrande åtgärder som vidtas för att minimera störningar på rennäringen
- Eventuell påverkan på angränsande samebyar
- Vad som framkommit i samrådet med berörd sameby

Trycket från olika aktörer att nyttja naturresurser i Sapmi har blivit större. Exploateringen innebär konsekvenser för renskötelsen. Den berörda samebyn har den bästa kunskapen om markernas betydelse för renskötelsen i området. Eventuell renbruksplan och miljö kvalitetsmål ska beaktas. Se vidare Bilaga 18.

Vindkraftsparken i förhållande till berörda nationella och regionala miljömål redovisas i MKB.

Samråd med Jijnjevaerie sameby

Samrådsmöte med representanter från Jijnjevaerie sameby har hållits digitalt den 29 juni 2020. Mötet pågick mellan 10:00 -11:00 och närvarande på mötet var samebyns ordförande, ytterligare en representant från samebyn, projektledaren från bolaget och miljökonsulter från WSP. Två veckor innan mötet hade samebyns representanter fått ett samrådsunderlag (bilaga 3) skickat till sig.

Under mötet hölls en presentation om den planerade verksamheten och olika frågor diskuterades. Presentation återfinns i bilaga 19. Protokoll från mötet finns i bilaga 20.

Inkomna synpunkter från Jijnjevaerie sameby

Tabell 2 Inkomna synpunkter från Jijnjevaerie sameby

Samebyns yttrande	SVAB:s kommentarer
<p>Samrådsmöte 29/6 – 20</p> <p>Samebyn påpekar att det ligger många vindkraftparker inom deras område.</p> <p>Samebyn påpekar att trots att marken är reservbetesmark kan det i framtiden vara aktuellt att använda den på grund av exempelvis klimatförändringar.</p>	<p>Bolaget noterar samebyns påpekanden.</p> <p>Bolaget har en stor förståelse för de utmaningar som rennäringen står inför och önskar föra en löpande dialog med Jijnjevaerie sameby genom projektets alla faser och samråda om lämpliga skyddsåtgärder för att minska konsekvenserna för rennäringen. Förslag på skyddsåtgärder redovisas i MKB.</p>

Samråd med enskilda, allmänhet och övriga

Avgränsning av samråds kretsen

Inför samrådet med enskilda, allmänhet och övriga avgränsades ett område som sträcker sig tre kilometer från projektområdets gräns. Fastighetsägare och folkbokförda inom tre km fick en skriftlig samrådsinbjudan via brev, se Bilaga 21.

Förutom personliga inbjudningar inbjöds allmänhet och övriga via kungörelse/annonser i Sundsvalls Tidning (15 maj 2020), Sundsvalls Nyheter (17 maj 2020) och Ljunganbladet (25 maj 2020), se Bilaga 22. Sista svarsdag för samrådspunkter sattes till den 26 juni 2020.

Samrådet genomförs skriftligt då det vanliga förfarandet med öppet hus och utställning inte gick att genomföra på grund av Covid-19. En posterutställning har varit tillgänglig på bolagets hemsida. Posterutställningen redovisas i Bilaga 23.

På bolagets hemsida fanns också samma samrådsunderlag, som tillsänts myndigheterna tillgängligt. Se bilaga 3. Detta samrådsunderlag hänvisades till i både samrådsinbjudan och i annons. Det erbjöds även möjlighet att få samrådsmaterialet skickat till sig i pappersformat via post.

Skriftliga synpunkter från enskilda och allmänhet

Nedan i tabellen sammanfattas skriftligt inkomna synpunkter från enskilda och allmänhet, synpunkterna redovisas i sin helhet i Bilaga 24.

Tabell 3 Skriftliga synpunkter från enskilda och allmänheten inkomna under samrådsmötet, via e- post och per post

Synpunkter från enskilda och allmänheten	SVAB:s kommentarer
Enskild nr 1 Frågor om skogsbilvägar, naturvärdesinventering, våtmarker, påverkan på lokala ekonomin, friluftsliv, buller & ljud, skugga & ljus, återställande av rivningsarbeten samt kumulativa effekter. Motsätter sig vindkraftparken.	Landskapsbild, ljud, skuggor, djurliv och friluftsliv behandlas i MKB.
Enskild nr 2 Motsätter sig vindkraftparken. Ifrågasätter antalet arbetstillfällen på lokal nivå.	Bolaget eftersträvar att använda lokala entreprenörer.
Enskild nr 3 Motsätter sig vindkraftparken. Området har höga naturvärden, stora värden ur jakt- och fiskesynpunkt och ur svamp- och bärplockningssynpunkt. Fastigheten kommer att förlora i värde.	Djurliv, friluftsliv och samhällseffekter behandlas i MKB.
Enskild nr 4 Motsätter sig vindkraftparken. Anser att parken kommer att störa med ljud och blinkande ljus. Anser att siluetten av vindkraftverk stör. Vill vara med och påverka varje enskilt verks placering.	Landskapsbild, ljud och skuggor behandlas i MKB.
Enskild nr 5 Motsätter sig vindkraftparken. Anser att solceller är bättre och att de arbetstillfällen som skapas inte skapas lokalt.	Landskapsbild, ljud och skuggor behandlas i MKB. Bolaget eftersträvar att använda lokala entreprenörer.
Enskild nr 6 Motsätter sig vindkraftparken. Anser att parken kommer att bullra samt att bolaget kan kompensera genom att dra fram el till tomtgränsen.	Ljud behandlas i MKB. I Sverige är det elnätsbolagen som ansvarar för att ansluta hus till elnätet.
Enskild nr 7 Står bakom enskild nr 9. Önskar undantag även för boende i Öxsjön.	Landskapsbild, ljud, skuggor, djurliv och friluftsliv behandlas i MKB.
Enskild nr 8	Landskapsbild, ljud, skuggor, djurliv och friluftsliv behandlas i MKB.

<p>Står bakom enskild nr 9.</p>	
<p>Enskild nr 9</p> <p>Ställer frågor angående lokaliseringens lämplighet, påverkan på fåglar och djur, boxmodellens lämplighet, ekonomi, drifttid, fjärrstyrning, stöd till lokal utveckling, ekonomisk säkerhet för återställning av mark, verkens effekt, upphandling av vindkraftverk samt infraljud. Framställer önskemål om animering av hinderbelysning nattetid.</p>	<p>Landskapsbild, samhällseffekter, verkens placering, ljud, skuggor, djurliv och friluftsliv behandlas i MKB.</p>
<p>Enskild nr 10</p> <p>Motsätter sig vindkraftparken. Informerar om att örnar observerats i närheten av Storåsen.</p>	<p>Djurliv behandlas i MKB.</p>
<p>Enskild nr 11</p> <p>Ifrågasätter att vindkraftverket ska byggas nära ett naturreservat.</p>	<p>Natur och friluftsliv behandlas i MKB.</p>
<p>Enskild nr 12</p> <p>Motsätter sig vindkraftparken. Anser att ljud, ljus och siluett är störande. Hen ser tre parker redan idag. Ifrågasätter byggnation av vindkraftpark någon kilometer från naturvårdsområde och några få kilometer från kungsörnsföryngring.</p>	<p>Landskapsbild, ljud, skuggor, djurliv och friluftsliv behandlas i MKB.</p>
<p>Enskild nr 13</p> <p>Motsätter sig vindkraftparken. Anser sig berörd av buller och skugga. Har inte fått något samrådsunderlag. Anser att värdet på fastigheten minskar på grund av parken. Undrar vem som beställt kraftledningen till parken. Påpekar att kungsörn häckar i närområdet.</p>	<p>Ljud, samhällseffekter, skuggor och djurliv behandlas i MKB. Lika så frågan om koncession för elledning. Samrådsunderlag har erbjudits digitalt via bolagets hemsida och i pappersform genom att ringa till kontaktpersoner för samrådet och beställa detta.</p>

Samråd med organisationer, företag m.fl.

Samråd med organisationer, företag, lokala intressenter och jaktlag har skett skriftligen. Inbjudan till samråd har sänts via e-post och brev den 30 juni 2020. I inbjudan fanns hänvisning till bolagets hemsida där samrådsunderlag och postrar fanns tillgängliga. Samrådsunderlag fanns också att få tillsänt sig efter önskemål. Sista datum att inkomma med synpunkter var den 31 augusti 2020. För inbjudan, samrådsunderlag och postrar se Bilaga 10, 11, 3 och 23. Inkomna synpunkter framgår av tabellen nedanför och redovisas i sin helhet i Bilaga 25.

Inkomna synpunkter från Organisationer, företag m.fl.

Tabell 4 Inkomna synpunkter och bolagets bemötande

Org./Företag/Synpunkt	SVAB:s kommentarer
Vår Framtid Önskar få svar på de frågor som ställts av kommunstyrelsen. Önskar utöver detta även få en redogörelse av hur den lokala ekonomin kommer att stärkas med en lokal etablering. Redogörelsen ska ange arbetstillfällen inom kommunens gränser under uppbyggnadsfasen och efter driftsättning. Dessutom vill man att bolaget redogör för kompetens som handlas in från Sverige respektive länder utanför Sverige. Vidare vill Vår Framtid se en redogörelse för positiva effekter hos det lokala näringslivet.	Detaljerad information om vilka entreprenörer som kommer att anlitas i byggfasen är ännu inte beslutat. Vilka företag som kommer att upphandlas bestäms vid ett senare tillfälle i processen. Bolaget eftersträvar dock att använda lokala entreprenörer.

Hantering av inkomna synpunkter m.m.

I arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen har de frågor som ställs och de synpunkter som framkommit under avgränsningssamrådet i möjligaste mån beaktats.

Göteborg 2022-11-07

WSP Sverige AB

Frida Gyllensten